

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.033.

Mandat SLS.

Pri zadnjih skupščinskih volitvah je
SLS v boj z geslom slovenske avtonomije. To geslo je pred vsem odločilo
njeno zmago in zato je mandat SLS: iz-
vojevanje slovenske avtonomije.

Nobenega dvoma pa ni, da ni med po-
litiki SLS niti enega, ki ne bi dobro ve-
del, da tudi pri najboljši volji v tem za-
sedanju skupščine tega mandata ne bo
SLS mogla izpolniti. Če sama vlada »na-
cionalnega« bloka je bila tako močna,
da je bila v skupščini absolutno nemo-
goča debata o reviziji ustave. Danes, ko
so se izjavili za ustavo tudi radičevci
in ko je v vsej skupščini odločno za av-
tonomijo pokrajin komaj desetina vseh
poslancev, je že celo izključeno, da bi
mogel veljati tudi le predlog o reviziji
ustave kot resen. Brez revizije ustave
pa je slovenska avtonomija izključena.

SLS torej svojega volilnega gesla ne
more izpolniti in noben resen človek ji
tega ne more zameriti ali očitati, ker je
vzrok izven SLS.

SLS je s tem postavljena pred alter-
nativo: ali ostane brez kompromisa na
stališču svoje zakonodajne avtonomije,
ali pa skuša doseči vsaj na drugih poljih
zboljšanje za svoje volilce in sklone v
ta namen tudi kompromis, če je drugače
večji uspeh nedosegljiv.

Mnenje »Slovenca« je, da je vsak
kompromis v tem oziru izdajstvo sloven-
skega programa SLS in zlasti še njenega
strankarskega. Naše mnenje pa je, da
temu ni tako.

Geslo zakonodajne avtonomije je bilo
sicer glavno geslo SLS, toda ni bilo edi-
no in še manj samemu sebi namen.
Kmetstvo ljudstvo, ki je odločilo zmago
SLS, ni bilo za avtonomijo iz kakih idej-
nih razlogov, temveč v prvi vrsti le iz
praktičnih. Ljudje so hoteli biti rešeni
previsokih davkov in tako je to SLS tudi
v volilnem boju upoštevala in zato je
veljala njena volilna agitacija v največji
meri proti previsokim davkom.

Odprava previsokih davkov je bila
zato vsaj tako jasna in odločna zahteva
slovenskega programa. Vse to so velike
avtonomije. In zato ni nobenega dvoma,
da ni volilca SLS, ki bi rekel, da ni SLS
izpolnila svojih obljub, če je zaenkrat
prinesla domov izenačenje davkov in s
tem odpravo tega zla, da plačuje ravno
Slovenija največje davke. Prav nobenega
dvoma ni, da sme SLS pogumno stopiti
pred volilce, če jim je priborila res pra-
vično izenačenje davkov.

Pa še polno drugih stvari je, ki bi vo-
lilcu SLS zaenkrat popolnoma nadokna-
dilo nedoseženje avtonomije. Naj dose-
že SLS, da se vrne vse premoženje biv-
še dežele Kranjske Ljubljanske oblasti,
pa bo doseženo sila mnogo. In enako bi
bila prava nacionalizacija Trboveljske
premogokopne družbe uspeh, s katerim
bi se moglo vedno iti pred volilce.

In končno zveza Slovenije z morjem.
Ali ni tisti, ki bi Sloveniji preskrbel
zvezo z morjem, izvedel eno prvih točk
slovenskega programa. Vse to so velike
stvari in nobene drobtine in kdor bo
izvedel eno teh stvari, si bo pridobil za
Slovenijo historično zaslugo.

Vse te stvari so tako velike, da bi mo-
rali biti srečni, če bi nam vsako zase-
danje skupščine prineslo eno teh pri-
dobitev. Vprašamo: Kako bi bilo mogoče
očistiti tistemu, ki prinese Sloveniji iz-
enačenje davkov ali vrnitev premoženja
bivše Kranjske in Štajerske ali zvezo z
morjem, da je izdal slovenski program?
Dosti je mogoče v slovenski politiki, toda
tako nezadovoljnost so vendar izklju-
čeno.

Nobene večje spremembe na jesen.

Beograd, 13. avgusta. Vlada je delala
te dni na tehničnih poslih, ki so izzvali
svoj čas veliko razburjenje v politični si-
tuaciji, zlasti pri razčiščanju nekaterih
tekočih poslov in splošnih državnih in-
teresov. Po vseh včerajšnjih sestankih
se je ugotovilo, da se dobri odnosi med
obema vladnima strankama vse bolj utr-
jujejo, tako da se more računati, da mo-
re vlada s svojo ogromno večino v parla-
mentu, ki šteje nad 200 poslancev,
uspešno in dolgotrajno funkcionirati, ne
da bi ji bilo treba sedaj ali pa v jeseni
misliti na to, da pritegne še kako skupi-
no, kakor to mislijo opozicijski krogi.

V vladnih krogih se smatra, da mora
vlada čim prej rešiti ona važna vpraša-
nja, ki rezultirajo iz same osnove politi-
ke sporazuma. Vprašanje, ki ga mora
vlada najprej rešiti in privedi na pravo
smer, je vprašanje novega proračuna za
l. 1926/27. O proračunu bo vlada teme-
ljito razpravljala in bo ta proračun pred-
met posebne razprave ter se bo mogel
smatrati kot prvi stvarni rezultat držav-
ne politike na ekonomskem finančnem
polju.

Obenem bo pomenil novi proračun od-
ločen pričetek politike za saniranje vseh
naših razmer v državi. Ob tej priliki se
bo razpravljalo tudi o stanju v preča-
skih krajih, ki so bili radi dolgoletnih
sporov zapostavljeni.

Med ostalimi političnimi dogodki se

smatra kot najvažnejša avdijenca Pavla
in Stjepana Radića na Bledu. Minister
agrarne reforme g. Pavle Radić je že si-
noči odpotoval v Zagreb, kjer se sestane
danes s Stjepanom Radićem. Politikov in
članov vlade bo ostalo zelo malo v Beo-
gradu. Notranji minister Boža Maksimo-
vić odpotuje po svečanostih v Zagrebu v
Karlove Vari, kjer bo poročal Pašiću o
razpoloženju v narodu.

Ljuba Jovanović potuje danes v Dal-
macijo preko Sarajeva in Mostarja do
Splita, kjer se bo mudil malo časa. Po-
setil bo tudi svoje volilno okrožje.

Vsekakor moramo pred razhodom
uglednih političnih osebnosti ugotoviti,
da je splošno mnenje, da je situacija ze-
lo solidna ter da se bo še bolj utrdila in
prinesla še več plodov, kakor pa se je
moglo dosedaj pričakovati. Politični kro-
gi smatrajo, da je popolnoma odveč go-
voriti o izpremembah v vladi.

Nova RR vlada more po svojem parla-
mentarnem položaju in po zaupanju od
strani krone in skupščine uspešno in
dolgotrajno funkcionirati. Sedaj niso po-
trebne nobene izpremembe, katere bi
povzročile kako razširjenje ali pa globljo
rekonstrukcijo kabineta samega. Misli
se, da se bodo izvršile v jeseni neke go-
tove korekture položaja radičevcev v
vladi, toda te izpremembe ne bodo imele
značaja krize, kakor so se take stvari do-
sedaj običajno nazivale.

greh. Skupno s Stjepanom Radićem po-
tuje tudi nekoliko zagrebških novi-
narjev.

ST. RADIĆ NE BO VEČ SPREJEMAL MADŽARSKIH NOVINARJEV.

Zagreb, 13. avgusta. Iz okolice Stjepa-
na Radića se demantirajo vesti o inter-
vjuju, ki ga je imel St. Radić z dopisni-
kom madžarskega lista Baczmegeyey
Naplo, češ da je St. Radić izjavil, da se
bo zavzel za narodne manjšine zato,
ker so tudi Hrvati narodna manjšina. V
demantiju se posebno povdarja, da je ta
interview popolnoma brezsmiseln. Oni
novinar ni znal hrvatski in ga je Stjepan
Radić odklonil. Novinar se je obrnil nato
na »Slobodni dom«. Ker je ta novinar
docela potvoril one besede, je Stjepan
Radić izjavil, da ne bo več sprejemal
zastopnikov madžarskega tiska.

PROTI ONIM, KI SO PREGANJALI.

Beograd, 13. avgusta. Narodni posla-
nec Hadži Oman je interveniral pri notr.
ministru glede spremembe srezkih po-
glavarjev in političnih uradnikov, zlasti
žandarjev, ki so krivično preganjali Hr-
vate za časa prejšnjega PP-režima. Zah-
teval je, da se ta zadeva nujno reši. Mini-
ster je izjavil, da bo šel njegovim željam
na roko.

NEZAUPNICA POSLANCU DR. ŽA- NIĆU.

Zagreb, 13. avgusta. Volilci so pozvali
dr. Zanića, da položi mandat, ker ni sle-
dil politiki predsednika St. Radića.

ba doseči ničesar. Slovenski kmet in vse
slovensko ljudstvo z njim vred pravi:
Če ne morete doseči avtonomije, pa glej-
te, da dosežete vsaj nekaj. Toda s praz-
nimi rokami ne pridite nazaj, ker je
naše gospodarstvo na tleh!

In da ne pride SLS domov s praznimi
rokami, da ne bo zasedanje skupščine
za Slovenijo brez haska, zato ponavlja-
mo: Mesto SLS je v vladi!

Seja vlade.

Beograd, 13. avgusta. Na včerajšnji po-
poldanski seji ministrskega sveta je zu-
nanji minister dr. Ninčić poročal, da je
dal prevesti nettunske konvencije in da
bodo konvencije objavljene, čim bodo ti-
skane. Vsi člani naše delegacije za zase-
danje Zveze narodov se bodo že v Beo-
gradu seznanili z delovnim programom
zasedanja in bo naša delegacija takoj
razdeljena na razne sekcije. Nato so raz-
pravljali o sanaciji Hrvatsko-Slavonske-
ga gospodarskega društva, ki dolguje dr-
žavi okoli 30 milijonov dinarjev. Zadevo
bo definitivno rešil ekonomsko finančni
komitet ministrov.

Dalje so bile prečitane nekatere zahte-
ve zainteresiranih krogov, da se zmanj-
šajo neke postavke carinske tarife. Zlasti
so v to zainteresirani naši izvozni krogi.
Tudi to vprašanje bo rešil ekonomsko
finančni komitet. Finančni minister Sto-
jadinović je poročal o zamenjavi kron-
skih novčanic italijanskim podanikom v
III. zoni v Dalmaciji. Zamenjava se bo
izvršila po istem ključu, po katerem se
je izvršila tudi našim državljanom.
Finančni minister je dalje poročal o no-
vem proračunu za l. 1926/27 in povdaril,
da bo ta proračun kmalu gotov in pred-
ložen skupščini v roku, določenem po
ustavi. Odobreni so bili manjši krediti.
Seja se danes nadaljuje.

VAŽNA SEJA DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 13. avgusta. V petek potu-
jejo v Zagreb zastopniki demokratske
stranke Davidović, Voja Marinković, Vo-
ja Veljković, Ljuba Mihajlović, Grol in
Grga Angjelinović. V soboto se bo vršila
predkonferenca, v nedeljo pa konferen-
ca vseh zastopnikov demokratske stranke.

V LONDONU DOSEZEN SPORAZUM.

London, 13. avgusta. Pogajanja med
Briandom in Chamberlainom so konča-
na. Do daljnih sestankov ne bo prišlo. V
službenem komuniqueju o pogajanjih se
povdarja, da je prišlo do popolnega spo-
razuma. Pri pogajanjih so bile izmenja-
ne misli o garancijskem paktu, ki bo še
le potem dobil svojo končno formo, ko
bodo vse zainteresirane države imele
priliko sodelovati pri pogajanjih o tem
paktu. Sestanek Brianda in Chamberlaina
bo mnogo pripomogel k uspešnim
daljnim pogajanjem, ki bodo dovedla do
končnega rezultata. Francosko-angleška
antanta je s tem zopet utrjena. — O voj-
nih dolgovih Francije se v Londonu ni
razpravljalo.

RIFANI PORAZENI.

Pariz, 13. avgusta. Iz Feza poročajo
službeno, da so francoske čete izvršile v
področju Mesane napad na močne so-
vražne pozicije. Napad je uspel in so
Rifani za 15 km potisnjeni nazaj. Na celi
fronti se opaža nagel umik sovražnika.
Nekateri listi trdijo, da se je francoskim
četam posrečilo razbiti sovražno fronto.

SESTANEK NOVINARJEV MALE ANTANTE.

Beograd, 13. avgusta. Po vesteh iz Ru-
munije so prišli naši novinarji po šestih
dneh svojega potovanja v Konstanco. No-
vinarji so bili povsod burno pozdravlje-
ni. Mesto je bilo okraшено. Na kolodvoru
v Kostanci so bili predstavniki našega
tiska slovesno sprejeti. V ponedeljek po-
poldne se je vršil svečani banket, na ka-
terem so bile izmenjane zdravice. Pri
sprejemu v Konstanco in Sinaji je bil
navzoč tudi naš poslanik v Bukarešti g.
Čolak Antić. Danes nadaljujejo novinarji
potovanje v Bukovino.

Nove izjave Stjepana Radića.

V »Domu« sta priobčeni sledeči dve izjavi Stjepana Radića. Prva govori o

hrvatskem seljaštvu in narodnem sporazumu.

Radić pravi: »Obznana je privedla hrvatski seljački narod na politično Kalvarijo, peklenški Pribečevičev načrt pa, da bi bili vsi seljački prvaki (na tisoče njih!) v pravem pomenu besede pribiti na križ, je bil že gotov. To je komaj pričakovala tako pokvarjena gospoda, ki je v stanu s hrvatskimi seljaškimi mandati voditi protihrvatsko in protiseljaško politiko. V tem slučaju, če bi bilo odstranjeno in ubito na tisoče naših kmetijskih prvakov, bi mogli ti gosposki špekulanti zopet zavesti ves seljački narod s svojimi gosposkimi frazami. Toda Jezus je dejal: Ne bo šel v nebesa tisti, ki vedno kriči: Gospod, Gospod, temveč oni, ki izvršuje voljo mojega Očeta. — Tako tudi v politiki nikdar več pri nas Hrvatih ne bo dobila zaupanja kmetijskega naroda gospoda, ki neprestano brblja o federalizmu in o hrvatskem državnem pravu, ki bi pa mirne vesti pustila milijone kmetijskega naroda na politični Kalvariji in ki za tisoče kmetijskih voditeljev, ki so bili preganjani ko zverji, ne bi storila ničesar, razven svojih napihnenih protestov. In zato je naša sreča in naša rešitev, da hrvatski narod take brezvestne odklanja in prezira kot svoje največje škodljivce. Kmetiška fronta je edinstvena in zaupanja v vodstvo seljaške stranke iskreno in popolno. Zato bomo čim dalje, tem sigurnejše korakali z narodnim sporazumom radikalne in seljaške stranke k seljački državi.«

Ustvarjanje seljaške države

se glasi drugi članek Stjepana Radića.

»Pravi in globoki zmisel narodnega spo-

razuma je ustvarjanje seljaške države.

Seljačka država za nas Hrvate, a k sreči tudi za Srbe, ni samo prazno geslo ali samo lepa želja ali morda načrt nekaterih šolanih gospodov na vseučilišču ali izven njega. Seljačka država, to je program organiziranega hrvatskega seljaštva, in v glavnem srbskega seljaštva in kar je še važnejše, to je danes aktualna državna politika današnje parlamentarne večine in njene vlade.

Ta seljačka državna politika je danes v svojem prvem početku. Toda so se danes složili za njo že vsi odločilni politični faktorji.

Seljačka država je danes še novost za Evropo in ves svet. In seljačke politike je malo tudi v najbolj kmetijskih državah.

Sam pojem seljačke države ne dopušča niti najmanjše uradniške samovolje v upravi, niti gosposkega lenarenja, razpisnosti in pljačke v vseh ostalih področjih državnega življenja.

Seljačka država pomeni stvarno in popolno enakost seljaštva z vsemi takozvanimi gosposkimi stanovni in v nekih stvarih (kot na primer pri uvoznih in izvoznih carinah) pomeni posebno in vsestransko zaščito kmetijskih pridelkov in olajšanje uvoza vsega onega, kar je seljaštvu potrebno, da dvigne kmetijsko gospodarstvo in s tem tudi narodno blagostanje in državne finance.

Javne beležnike (notarje) treba odpraviti in njih posel poveriti sodiščem. O tem so že razpravljali prvaki obeh strank parlamentarne večine.

Kakor se vidi, govori St. Radić krepko in še krepkeje propagira misel seljačke države. Ne kaže ravno, da bi mu njegovi nasprotniki mogli odgovoriti s krepkejšo protagitacijo.

Kasno spoznanje.

Kov veter veje v deželi in gospodje, ki so nekoč vedno in dosledno zanemarjali vasko stvar, če je le količjak dišala po slovenstvu, so nakrat čisto drugih nazorov. Ne kažejo več na Beograd, kot na edini kraj rešitve, temveč spominjajo se na nakrat tudi na Slovenijo in na kulturno delo, ki bi se moralo vršiti v Sloveniji. Že stari pregovor pravi, da nadloga izuči človeka in gospodje od SDS, katerim se je zgodila ta grozna krivica, da ne morejo z dvema poslanecema komandirati Sloveniji, so spoznali, da je tudi Slovenija dežela, ki je ni zanemarjati.

In tako čitamo nakrat v včerajšnjem »Slovenskem Narodu«, da ni res, da bi se dali dosežati politični uspehi samo s sodelovanjem v vladi, s poslanci in s kr. ministri. Temveč uspehi se dajo doseči tudi s propagandnim delom slovenske inteligence, ki bi morala tako zelo propagirati slovenska kulturna vprašanja, kakor je n. pr. to storila Trgovska in obrtniška zbornica. In zato je treba, da mora s politično akcijo potom ministrov, poslaniških klubov in koalicijskih, korakati druga akcija, to je propagandna in začetna akcija (!), akcija medsebojnih najtesnejših umstvenih stikov z Beogradom, z Zagrebom (!!), s univerzitetnimi možmi (!!!), s političarji, z državniki... Političnim akcijam se morajo pridružiti še psihološke (!) in propagandne akcije, potem bo položaj Slovencev popolnoma drugačen, kakor je danes.

Tako vzklika popoldnevno glasilo SDS, tako piše včerajšnji »Slovenski Narod«.

Pravijo sicer, da je veliko večje veselje med pravičniki nad enim izpreobrnjenim, ko pa nad 99 pravičniki. Kljub temu nismo najnovejšega izpreobrnjenca prav nič veseli. To pa zato, ker ne moremo verjeti, da bi se »Slov. Narod« res izpreobrnil, temveč smo globoko prepričani, da je najnovejša stališča »Slov. Naroda« neiskreno in samo plod velikanske zadrege, v kateri se nahaja glavna SDS. Vrata v Beograd so trdno zaprta in prav nobene nade ni, da bi SDS zopet prišla v vlado. Odtod izpreobrnitev »Slovenskega Naroda«, odtod zopet zmisel za Slovenijo, odtod apel na inteligenco. Ne spoznanje, temveč špekulacija je temeljni motiv najnovejših permutacij »Slovenskega Naroda« in zato bo njegov apel na inteligenco tudi brezuspešen.

In ne more biti drugače. Ni res, kar piše »Slovenski Narod«, da je večina slovenskega razumnštva bojkotirala javno delo in da je slonelo vse politično in gospodarsko delo le na dveh, treh idealnih političnih delavcih. Od časa narodnega probujenja je stala slovenska inteligenca celotno v prvih vrstah javnega življenja in boja in vse, kar je bilo doseženo, ni bilo plod le dveh, treh idealnih politikov, temveč vsega slovenskega razumnštva.

Res pa je, da so pozneje nastale v javnem življenju tako podivjane razmere, da je moral imeti slovenski inteligent jekleno voljo in še bolj jeklen želodec, če je hotel vztrajati v javnem življenju. In da so zavladale take razmere, je bistvena zasluga tudi »Slovenskega Naroda« in vsega mladinskega tiska, zlasti pa onih gospodov, ki so tako pi-

savo trpeli. Samo prelistajte svoj »Ponedelek« in vse one ogabne stvari, ki ste jih tam objavili o svojih nasprotnikih. In pomnite samo ptujsko afero in kar je bilo z njo v zvezi. Bolj ogabne afele Slovenija res še ni doživela.

Kak je bil vaš boj? Kakor hitro ni bil kdo z vami, ste ga proglasili za klerikalca in če ni šlo drugače, tudi za nemškutarja. Naj je imel dotični za seboj še toliko kulturnega dela, še toliko sokolskega dela, vam je bilo to vseeno, ker vam ni bilo nobeno sredstvo dovolj slabo, samo če ste mogli uničiti svojega političnega nasprotnika!

Danes pa naj vam slovenski inteligent veruje, da ste se izpreobrnil in da ne boste več uporabljali onih ogabnih metod, s katerimi ste nagnali vso inteligenco iz javnega življenja! — Ni odpuščenja grehov brez kesanja in izpovedi! Zato se najprej očitno izpovejte in skesajte svojih grehov in šele potem more inteligence vaši najnovejši permutaciji verjeti! Na navtost inteligence pa ne računajte!

Da, organizacija slovenske inteligence v »vrhu slovenske kulturne in gospodarske propagande« je nujno potrebna. Toda ta organizacija je le mogoča na podlagi metod, ki so med kulturnimi ljudmi običajne. In med temi je na prvem mestu pravilo, da beseda dana — vez velja! Kako pa je bilo z besedo dano za ljubljanske volitve? Kdo je dal zadostneje za izvršeno besedolomstvo? Kdo je vsaj poskusil dati zadostneje? Nasprotno, našli so se celo ljudje, ki so se smejali »navižem«, ki so v dano besedo verjeli! Naj nihče ne misli, da taka stvar zastari! Slovenija je tedaj prvič doživela besedolomstvo in tega ne bo pozabila! Zakaj drugače je moralna dedekenda neizogibna.

Radovedni pa smo tudi, kako si predstavlja »Slovenski Narod«, da bo inteligence za tistega, ki je persekviral slovensko uradništvo, ki je vendar glavni sestavni del slovenske inteligence?

Apel »Slovenskega Naroda« na slovensko inteligenco je vseskozi neiskren in zato brez vrednosti. Boj za ljubljanski »Narodni dom« dokazuje to najjasneje. Slovenski kulturni delavci hočejo pretvoriti »Narodni dom« v Slovensko akademijo in vse bi bilo že davno rešeno, da ni ravno gospoda okoli »Slovenskega Naroda« tista, ki to delo na vse načine preprečuje. In še danes ni to vprašanje rešeno in še danes se morajo slovenski kulturni delavci boriti proti Slovencem za ustanovitev Slovenske akademije! Boj za ljubljanski »Narodni dom« je tako značilen, da je naravnost klasičen dokaz, koliko je dati na najnovejši izpreobrnjenje gospode okoli »Slov. Naroda«.

Neiskreno je to izpreobrnjenje in veliko, veliko prekasno. Ko ste imeli moč in priliko, da izvedete organizacijo slovenske inteligence, tega niste hoteli storiti. Danes so vaša prizadevanja prekasna, ker javnost ve — kaj hočete!

Javnost pa tudi ve, da ne smete priti nikdar več kvfšku in zato škoda besedi — škoda nepotrebnega truda za izpreobrnjenje. Ostanite raje sebi zvesti!

O bivši prosvetni upravi v Ljubljani in Mariboru.

Ta uprava de facto danes sicer še obstaja, vendar lahko upravičeno rečemo, da je bila. Vsaj moralo bi biti tako. Zakaj danes nima več podlage do obstoja in tudi ne tiste moči do izvršitve sklepov, ki so bili čisto prav drakonični. Zakaj tudi ta bivša prosvetna uprava ni bila prav nič drugega kakor izročena nasilja politike, katero je bilo vzelo v zakup par posameznih vladodržcev, kateri so hoteli brezobzirno politični od zid vse one, kateri se jim niso alepo pokorili v političnem mišljenju in delovanju. To je bila doba, ko se je širokim masam in prosvetljeni inteligenci vsiljevalo politično prepričanje z biči in škorpionji.

Prav nič drugače, kakor v vseh drugih panogah, ni bilo tudi pri naši prosveti. Ako so

bili začeli lani pri stranki SLS izkoriščati naše šolstvo in prosveto v politične namene in so s tem bili napravili prvi korak, je potem SDS storila v ravno kar minulih doli prav velik korak naprej v škodo naši prosveti in — lastni stranki. Pred pretvezo državotvornosti in narodne prosvete so se uganjale največje krivice in v tem je SDS daleko prekosila SLS. Učna mesta so oddajala pravzaprav tajništva samostojne demokratske stranke, ta so tudi predstavljali učitelje in profesorje, kateri se niso slepo uklonili, kakor se je ljubilo. Ker brat vedno hujše udari nego naraven nasprotnik, zato so se spravili pred vsem na napredne ljudi, kateri so hoteli militi s svojo lastno glavo, ne pa n. pr. z močmi drugih.

Naši učitelji in profesorji so v tej kratki dobi dalko docela spoznali svoje dolgoletne »prijatelje«, ki so se cedili naklonjenosti in lepih besed samo takrat, kadar so jih potrebovali v svoje strankarske svrhe, na katere so pa takoj pozabili, ko so prišli do moči in veljave. Za vse se je dobil denar, — le za izplačilo uradniških razlik ga ni bilo in tudi ne za ureditev pokojnine kronskim upokojencem.

Dasi živimo v eni in isti državi, v eni in isti pokrajini ter nas loči samo oblasna meja, vendar je bila zanimiva razlika med prosvetno upravo v Ljubljani in med ono v Mariboru.

V Ljubljani je imel vso oblast v rokah poverjenik ali šef dr. Pestotnik, eksponent SDS. Sprezki prosvetni referenti, dasi njegovega pol. naziranja, niso imeli nobene besede. Prav tako ni imel besede oblastni referent g. Gangl. Še celo dolgoletnega in v boju za SDS osivelega borca Luko Jelenca je moral popravljati mladi dr. Stanko Rape in pa predsednik kluba sam. demokratskih učiteljev. Veliki župan ni imel na prosvetno upravo prav nobenega vpliva. Tako je delal dr. Pestotnik po mili volji svoji in svojih par ožjih političnih pristašev in strankarskih voditeljev. In delal je »dobro«, naravnost »izvrstno«, tako da si je v tem kratkem času pridobil naslov »močne roke«.

V Mariboru je prevzel vodstvo prosvetne uprave starejši in v dolgi dobi preizkušeni šolnik dr. Poljanec, mož poštenjak od nog do glave, ki skoraj pretirano vestno visi na paragrafi. Upravičeno se je pričakovalo, da bo vodil prosvetno upravo on, pa četudi po paragrafi in bodo vsaj na ta način izostale krivice. A zgodilo se je drugače. Mož nima navade menjavati političnega prepričanja in ga tudi ne bo nikomur vsiljevali. Zato je bil vladajoči stranki pravzaprav neljub in mu je vzela vso moč in ves vpliv iz rok ter je prenesla vse to mlademu velikemu županu, ki je manj visel na paragrafi. V Mariboru je bil prav tako vladar v prosvetni upravi veliki župan dr. Pirkmajer, kakor v Ljubljani prosvetni šef dr. Pestotnik.

To je kratka karakteristika bivše prosvetne uprave v ljubljanski in mariborski oblasti, kateri niso samo dnevi, ampak tudi ure že štete. Posameznih kričevih slučajev ne omenjamo, ker so dovolj poznani naši javnosti vsaj površno. Za vse grde zahrbtnosti in intrige, katerih še javnost ne pozna, je pa še vedno čas.

Od ravnokar nastopivše nove dobe pa pričakuje naše šolstvo z vso upravičenostjo, da ne bo zapadla grehom svojih prednic. S pravičnim in objektivnim postopanjem napram vsem bo največ koristila našemu šolstvu in sama sebi.

Politične vesti.

— Kaj, če bi se s tem tudi pri nas pričelo? Da da rudarjem in delavcem lep primer, je sklenila angleška vlada, da najprej zniža plaše ministrov. Tako je pravi pri glavi treba pričeti in ne pri revežih in iskreno bi želeli, da bi se tega načela držala tudi naša vlada.

— Dober ukrep. Za prvega delegata naše delegacije za sejo Zveze narodov je imenovan Stjepan Radić. Tako bo tudi na zunaj jasno dokumentirano, da je Jugoslavija enotna in bo s tem njena veljava znatno dvignjena.

— Trezna presoja Radićevih izjav s strani radikalov. Računi samostojnih demokratov in drugih, da bodo zanje Radićeve izjave političen kapital, ki se bo dal dobro izrabljati, se, kakor vse kaže, ne bodo obnesli. Radikalni presojajo prepravilno te izjave, kar se je zlasti izkazalo ob priliki Radićeve izjave o narodnih manjšinah. Vojvodinski radikalni namreč niso Radićevega mnenja, da je treba vse odpustene madžarske in nemške uradnike zopet nastaviti, ker pač vedo predobro, da je bilo med njimi ne malo takih, ki so naravnost fanatično sovražili naš narod. Vseled tega nasprotja v naziranju bi zato mogli nastati konflikti, da ne presojajo radikalni Radićevih izjav nad vse trezno. Radikalni pravijo namreč, da ni presojaati Radićevih izjav po posameznih iztrganih izjavah, temveč po njih celotnem zmislu. Če se pa presojajo Radićeve izjave s tega stališča, potem se vidi, da služijo vse samo utrditvi sporazuma in da zato nikakor ne morejo biti vzrok nasprotij med radikali in Radićem. Če bi bil Radić človek, ki malo govori, ki da le včasih kako kratko izjavo, potem bi bilo seveda treba vsako njegovo besedo pretehtati. Toda temu ni tako. Radić govori silno mnogo, zato pa tudi ni vsaka beseda pomembna, temveč samo celotni zmisel njegovih izjav. Radikalni presojajo torej trezno in za sporazum je to dobro.

— Bunjevci za Radića. Pred kratkim so poročali, da so se Bunjevci izjavili proti HSS vsled Radićevih izjav o vlogi Rima. Sedaj pa je izjavil šef bunjevačko-šokačke stranke Imre Ivković Ivandekić, da so te vesti neresnične in da so Bunjevci za vlado. On da je tudi že stopil v stik z vladnimi strankami in se že pričel pogajati z radićevci. Ko bodo ta pogajanja zaključena, se bodo vršila pogajanja z vojvodinskimi radikalnimi organizacijami. Ivković je prepričan v uspeh teh pogajanj, ker jih obe stranki želita.

— Persekucija manjšinskega tiska v Italiji. Čeprav nima Mussolini v vsej Italiji tako lojalne opozicije, kakor jo predstavljajo Jugoslovenci in tirolski Nemci, se je vendar v zadnjem času pričela ostra persekucija manjšinskega tiska. Neustrašeni, toda zelo znani »Landsbote« v Tirolu je bil dvakrat posvarjen in je nevarnost, da bo moral sploh prenehati. Še slabše se godi jugoslovenskemu tisku. Pogumna »Istarska Rijet« je skoraj redno zaplenjena. Tudi »Goriška Straža« je v zadnjem času opetovano deležna pretehtov pozornosti. Zadnja »Edinost« pa poroča, da so bile tržaške »Novice« zaplenjene tudi v drugi izdaji. Zaplenjen je peča s politiko. Persekucija manjšinskega tiska se torej vrši na vsej fronti. Radovedni smo le, kak

dobiček si obetajo od tega fašisti. Ali bi radi še bolj kompromitirali sebe?

— Dr. Kramar o ločitvi cerkve od države. Na manifestacijskem kongresu narodne demokratske stranke v Berounu je imel dr. Kramar velik govor, ki je zlasti zanimiv o ozirom na njegova izvajanja o ločitvi cerkve od države. Dr. Kramar je uvodoma poudarjal, da je bil odločilne važnosti boj, ki se je vodil cele tri tedne zaradi znanega pastirskega pisma slovaških škofov. Tedaj je na celoti zmogala misel državne suverenitete in država se je lahko z uspehom vmešala v čisto cerkveno stvar, v cerkveni pokop socialnih demokratov in komunistov. Sedanjí spor, ki ga je po nepotrebnem povzročil nuncij Marmaggi, je veliko manjše važnosti, kar se vidi tudi iz tega, da je bil v vladi hitro in gladko rešen. Nato je prešel dr. Kramar na vprašanje ločitve cerkve od države. V stari Avstriji, ko je imela cerkev vsled Bachovega konkordata posebne pravice, je bil boj za ločitev cerkve od države potreben. V češkoslovaški republiki pa je popolnoma odveč. Z malim školskim zakonom je bil odpravljen križ iz šole — kar je bilo čisto odveč, ker tudi brezverce ne more motiti podoba križanega Zveličarja. — Vpeljan je bil civilni zakon, uvedena razporka, skratka, storjeno in vpeljano je bilo vse, kar so svobodomislci zahtevali. Preostalo je samo to, da plačuje država duhovnike in da so ostala cerkvena posestva. Če bi se izvedla ločitev cerkve od države, potem bi mogli to uporabiti Nemci, Madžari in Hlinkovi Slovaki, ki bi se pod vidom verske organizacije nacionalno organizirali. Pa tudi sicer ni položaj češkoslovaške cerkve tak, da bi ona smela povzročiti skrajnejši boj cerkve proti sebi. Že itak ima češkoslovaška republika dovolj nasprotnikov v tujih državah in ni potrebno, da bi se morala boriti vsled ločitve cerkve od države še proti propagandi s strani cerkve. Suvereniteta republike je zasigurana in to zadostuje.

— Briand v Londonu. Kakor poročajo listi, bosta zunanja ministra Briand in Chamberlain obravnavala sledeče točke: 1. Pod katerimi pogoji bo sprejeta Nemčija v Zvezo narodov. 2. Ali se more katera tretja sila brez dovoljenja Zveze narodov vmešati v konflikt, ki bi izbruhnil med Nemčijo in kako drugo državo. 3. Ali se sme uporabiti proti Nemčiji sankcija brez izrecnega dovoljenja Zveze narodov. 4. Kako naj se določijo sankcije, ki jih hoče Francija priključiti arbitražnemu paktu glede vzhodne meje.

— Veliko francosko notranje posojilo. Ministrski predsednik je radiotelefonično izdal apel na vse Francoze, da v čim večji meri podpišejo francosko notranje posojilo, ki je namenjeno končni finančni konsolidaciji države. »Če se ne bo boj, ki ga vodimo za rešitev francoskega franka, posrečil, potem se bomo morali odločiti za prisilno posojilo,« pravi Painlevé. Izgleda, da to ne bo potrebno in da bodo Francozi pokazali isti heroizem za rešitev franka, kakor so ga pokazali v svetovni vojni. To je mogoče tem bolj pričakovati, ker je vsled modre finančne politike Cailauxa začel tečaj francoskih državnih papirjev rasti.

KMETSKI PRAZNIK NA KRŠKEM POLJU.

Dne 23. avgusta bo na Krškem polju velik kmetijski praznik združen s konjsko in živinjsko razstavo ter veliko konjsko dirko v proslavo 352 letnice kmetijskih bojev, ki so se vršili na Krškem polju.

Praznika se udeležijo veliko številni hrvatskih kmetov s tamburaškimi in pevskimi zbori. Spored je sledeči: Ob 8. uri zjutraj otvoritev razstave, ob 9. uri sprejem gostov na kolodvoru. Ob 1. uri krene spreved narodnih noš, konjenikov in okrašenih voz, ki bodo predstavljali skupine iz kmetijskega življenja z godbo na čelu na Krško polje, kjer se vrši ob pol 3. uri manifestacijsko zborovanje slovenskega in hrvatskega kmetijskega ljudstva, katerega bo pozdravil v imenu Slovencev poslanec Pucelj ter v imenu Hrvatov odlični narodni poslanci hrvatske seljaške stranke. Ob 3. uri prične velika konjska dirka in nato ljudska zabava. Polovična vožnja je na vseh progah dovoljena.

Dopisi.

Tujski promet na Bledu. Vroči dnevi so vendar enkrat napolnili Bled, ki nudi sedaj prav pestro in živahno sliko. Moramo reči, da se naši gostje letos posebno udobno počutijo, najbolj pa v kavarni Toplice, kjer se vrte sleherni popoldne in večer plesateljini pari v najboljšem razpoloženju. Mali odbor skrbi pridno za zabavo in dela brez oddiha. Tako se pripravljata za to sredo varetitni večer z močmi iz vrst gostov, ki obeta obilo užitka in smeha. V petek 14. t. m. sledi v vseh prostorih Toplice velika maskaradna reduta, na katero opozarjamo tudi naše ljubljance, a v soboto 15. t. m. baletni večer v korist Rdečega križa. Nastopijo ugledne dame-amaterke iz družbe, nadalje poklicne baletke, med drugimi tudi gdnca Rut Vavpotičeva, ki priredi prihodnji teden samostojni večer, ki bo dal našim uglednim gostom različen narodov priliko občudovati našo mlado plesalko-umetnico v njenih najboljših točkah. Prejšnji teden se je nabralo pri veselem večeru v kavarni čez 2000 Din za Dečji dom. Upamo na mnogo večji uspeh v korist Rdečega križa ter vabimo k obilni udeležbi.

Slovenska Bistrica. Umrle je 11. t. m. so-proga tukajšnjega upokojenega nadučitelja Janeza Kristlina, ga. Marija Kristl. — Istega dne so našli v Spodnji Ložnici v Vehovarjevem kozoletu obešenega Antona Breznika, sina tesarja in posestnika Breznika, po domače Hefenpinterja. — V soboto 15. t. m. priredi tukajšnji Sokol na dvorišču hotela »Beograd« javno telovadbo z vrtno veselico. Svirala znana železničarska godba »Zidanega mosta«.

Dnevne vesti.

INFAMNA KLEVETA.

Dejstvo je, da je trboveljski premog neprimerno dražji od mnogo boljšega češkega ali poljskega premoga. Posledica tega je, da trpi vse naše gospodarstvo in vsa posameznik veliko škodo.

Dejstvo je nadalje, da ima Trboveljska premogokopna družba ogromne dobičke in so njeni rezervni zakladi tako visoki, da že skoraj dosegajo glavnic. Trboveljska premogokopna družba je torej v stanu, da zniža ceno premoga.

Vsem je nadalje znano, da so angleški in češki rudarji neprimerno boljše plačani od rudarjev v Trbovljah in da vsled tega Trboveljska premogokopna družba visokih cen svojega premoga z delavskimi plačami ne more utemeljiti.

Nadaljna resnica je, da Trboveljski premogokopni družbi ne zadostuje, da ji dajejo Trbovlje ogromen dobiček, temveč da hoče postati odločujoča tudi glede naših denarnih zavodov. Ataka Trboveljske premogokopne družbe na Ljubljansko kreditno banko je prav žalostna realnost in nobena izmišljotina.

In celo vrsto drugih dejstev bi mogli omeniti in vsako teh dejstev ključ naravnost slovensko časopisje na obrambo interesov javnosti. Toda slovensko časopisje molči in samo naš list je storil svojo dolžnost.

Vsa poštena javnost odobruje naš nastop, toda naše so se tudi žalostne izjeme, ki govorijo naokoli, da smo nastopili proti postopanju Trboveljske premogokopne družbe le iz grdih egoističnih namenov, ker da bi pričakovali, da se vsuje z Aleksandrovo ceste na nas zlat dež.

Smatramo pod svojo častjo, da bi to infamno kleveto zavračali in mislimo, da popolnoma zadostuje, če konstatiramo, da je danes taka infamna kleveta sploh mogoča. Ne rečemo drugega: Tisti, ki so to kleveto iznesli, so sodili po sebi in zato: prezir in zaničevanje njim.

Častno predsedstvo ljubljanskega velesejma. Minister za trgovino in industrijo, gospod dr. Ivan Krajač je prevzel častno predsedstvo V. ljubljanskega vzorčnega velesejma od 29. avgusta do 8. septembra 1925 pod protektoratom Nj. Vel. kralja. Gospod minister je obljubil, da počasti prireditel s svojo navzočnostjo. Slovenskim pridobitnim krogom je ministroma namera v največje zadovoljenje, vsaj bodo imeli tu priliko, da se gospod minister prepriča ne samo o razvoju naše industrije, trgovine in obrti, marveč tudi o njenih težnjah in težkem položaju.

Odlikovanje v ministru narodnega zdravlja. Bivša pomočnika ministra narodnega zdravlja dr. Dobrivoj Popović in dr. Vlasta Janković sta odlikovana z redom sv. Save II. reda. Upraviteljica angleške dežje bolnice v Beogradu Katarina Macfel je odlikovana z redom sv. Save IV. reda.

Novinarski kongres. Letošnji kongres Jugoslovenskega novinarskega združenja se vrši dne 26. in 27. septembra v Skoplju. Po kongresu se priredi več izletov. Posetijo se vsa mesta, ki imajo za našo borbo za osvoboditev večji zgodovinski pomen.

Etični kongres v Sarajevu. Te dni zboruje v Sarajevu etični kongres, ki ga je sklical učitelj Vidović. Kongresa se udeležuje večje število izobražencev, posebno profesorjev. Otvoril ga je profesor Stanko Pavičič, ki je ugotovil v svojem govoru, da moderno človeštvo v etičnem oziru neprestano propada, radi česar je treba stremeti za tem, da rešimo bodočo generacijo propada, ki se mu bližajo. — Sklicatelj kongresa Vidović vzdrukuje že dalje časa šolo za odrasle, v kateri pripravlja delavce za maturo.

Kongres zdravnikov. V ponedeljek se odpravi v Beogradu kongres zdravnikov. Kongres je sklical združenje zdravnikov. Udeležijo se ga delegati iz vse države.

Kredit za most. Odobren je kredit 410 tisoč dinarjev za gradbo mostu čez Morniško Reko na cesti Kuršumlija—Banja—Prepolac.

Novi mostovi. V prometnem ministru je odobren večji kredit za popravilo mostov na železniški progi Požarevac—Petrovac. Z deli prično začetkom septembra.

Premestitve diplomatskih uradnikov. Generalni konzul v Solunu Ivan Geresinović je imenovan za svetnika poslaništva na Dunaju. Na njegovo mesto je imenovan svetovalec poslaništva v Pragi g. Gjoka Nastasijević. Tajnik dunajskega poslaništva Pavle Valensky je premeščen v zunanje ministru za tajnika. Tajnik zunanega ministra in šefa kabineta pomočnika ministra Radoje Stefanović je imenovan za vicekonzula v Solunu. Za šefa kabineta pomočnika zunanega ministra je imenovan Bora Antonijević. Za vicekonzula na Reki je imenovan Nikola Nedić. Od PP-režima odstavljeni Franjo Cvetiša je imenovan za konzula v Prejži, toda bo ostal v zunanjem ministru.

Premestitev na srednjih šolah. Premešeni so: prof. dr. Fran Čadež z realke na II. realno gimnazijo v Ljubljani, prof. Ljudevit Mlakar z realke na moško učiteljsko v Ljubljani, veroučitelj Josip Kardinar pa iz Celja na realko v Ljubljani.

Tolmač za francoski jezik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo Josipa Napotnika, profesorja v Celju, za tolmača francoskega jezika pri okrožnem sodišču v Celju.

Velika lovska razstava v Zagrebu obeta biti — kolikor se da soditi po že došlih prijavah — izredno bogata. Lovstvu Slovenije je odkazan poseben paviljon tik kraljevega. Pozivljamo vse Sloane, da izberejo iz zbirke svojih lovskih trofejev najlepše od 21. t. m. na naslov: Slovensko lovsko društvo v Ljubljani. Vse te predmete odpeljejo po tem skupaj v Zagreb in jih tam razstavimo. V poštev pride predvsem rogove, nagačena

divjačina, kože, pasti, lovske slike itd., seveda vse iz domačih lovišč. Vsi predmeti se bodo zavarovali in je v polni meri poskrbljeno za to, da se noben predmet ne zamenja ali izgubi. Tovaršili, na noge! Pokažimo, kaj premoremo in kaj znamo! — Slov. lovsko društvo v Ljubljani.

Pouk v elektromonterstvu. Strokovni učitelj na tehniški srednji šoli v Ljubljani g. F. Mallner ima nalog, da prireja tečaje v elektromonterstvu in pride tudi v elektrarne v Sloveniji, kjer se uporabljajo delovne moči, ki so potrebne širšega strokovnega pouka. Tozadevno se je obrnil na ravnateljsko tehniško srednjo šolo v Ljubljani.

Srednja kmetijska šola v Mariboru je izpremenjena z ukazom Nj. Vel. kralja od 27. julija t. l. v Srednjo kmetijsko šolo za vinarstvo in sadjarstvo. Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru sprejema prijave za vpis od 15. avgusta do najkasneje 15. septembra t. l. Šolsko leto pričneta 1. oktobra.

Redni učenci postanejo oni, ki izpolnijo sledeče pogoje: 1. Stari smejo biti najmanj 15 let, a največ 19 let. 2. Morali so uspešno dovršiti 4 razrede srednje šole (realke, realne gimnazije, gimnazije) ali popolno meščansko šolo. Nižji tečajni izpit se ne zahteva, neuspeh v klasičnih jezikih ne ovira prestopa. Kdor je napravil dvoletno nižjo kmetijsko šolo, mora položiti sprejemni izpit. 3. Morajo biti lepega vedenja. 4. Morajo biti državljani SHS; sprejem inozemcev odobrava minister za kmetijstvo. Morajo biti zdravi in kreпки. — Prošnji za sprejem, katero je treba kolkovati s 5 + 20 dinarji, je treba priložiti: 1. knjižni list, 2. domovnico; 3. zadnje šolsko ozir. ohradno spričevalo, 4. zdravniško spričevalo; 5. potrdilo staršev o vzdrževanju. — Nekoliko dijakov bo dobilo štipendije, ako so siromašni in pokažejo po prvem trimestrju izvrstne uspeh. — Kdor želi točnejšega navodila, naj se obrne na direktorja. — Šola je štiriletna. Tri leta obsegajo teoretični pouk, četrto leto je praktično. Šola nima internata. Kandidati, ki so se javili za sprejem v srednjo kmetijsko šolo, bodo sprejeti v srednjo vinarsko in sadjarsko šolo.

Zračna zveza Dunaj—Egipt. V kratkem se odpravi zračna proga Dunaj—Celovec—Egipt. Poizkusni polet Celovec—Udine—Trst se je dobro obnesel.

Potvorjene madžarske milijonske novčance. Pred par dnevi smo poročali, da so zasledili v Budimpešti potvorjene milijonske novčance. Policija je ugotovila, da so bile importirane potvorjene novčance iz inozemstva, odkod, še ni dognano.

Velika eksplozijska nesreča. Iz Velike Kikinde poročajo: Te dni se je pripetila na tukajšnjem vojaškem vebališču strašna nesreča. Devet in enajstletna otroka posestnika Ostojića sta našla »pločevinasto škaflo«.

Hotela sta jo odpreti, zato sta tolkla po njej s kamni. Nenadoma je škaflo s strašnim pokom eksplodiralo. Starejšega otroka je raztrgalo na kose, mlajšemu pa je odtrgalo obe nogi, tako da je malo upanja, da bi okrevala. »Pločevinasta škaflo« je bila rožna granata. Uvedena je preiskava, ki naj ugotovi, na kak način je prišla granata na vebališče.

Velika nesreča pri kopanju. Ob obali kopališča Hardelet pri Boulogne-sur-Mer se je pripetila te dni velika nesreča. Ferijska kolonija 86 soljarjev se je šla pod vodstvom nekega abbeja kopat. Nenadoma je prišlo morje naraščati. Med otroci je nastala panika, zašli so v brezglavosti v globokejšo mesto ter se pričeli potapljati. Dasi so jim prihiti takoj ljudje na pomoč, jih ni poginilo v valovih nič manj kakor trinajst. Vest o nesreči je povzročila v Hardeletu in okolici veliko razburjenje. Do pozne ure je stala množica jokajočih mater pred vratni zavetišča, da izve imena ponesrečenih. Trinajst mrtvih otrok so položili na oter v neki kapeli. Osem otrok, ki so jih rešili že onesveščene, se zdravi v bolnišnici. Podtajnik državne trgovske morarice je izrazil prizadetim staršem v imenu vlade sožalje.

Karambola dveh vlakov pri Novem Sadu. Te dni sta trčila na ozkotirni železnici pri Novem Sadu vsled napačno postavljene kretnice dva osebna vlaka. Med potniki je nastala panika. Mnogo ljudi je poskakalo iz vagonov ter se pri tem lahko poškodovalo. Človeških žrtev in težkopoškodovancev ni bilo. Ko so prišli ljudje od strahu zopet k sebi, so — pretepli vlakovodjo.

Eksplozijska katastrofa v Newyorku. Iz Newyorka poročajo: V neki stanovanjski hiši se je pripetila iz doslej še nepojasnjenih vzrokov eksplozija, ki je povzročila med stanovci veliko paniko. Več ljudi je poskakalo skozi okna. Pri tem je bilo 20 oseb težko poškodovanih.

Tovarne svile. V poljedelskem ministru je odobren kredit 1.600.000 Din za popravilo tovarn za svilo v Pančevu in Novem Sadu.

Stavbena nesreča. Te dni se je pripetila v Budimpešti velika stavbena nesreča. Popravljali so neko šolo. Pri tem se je zrušilo drugo nadstropje, ki je pokopalo osem delavcev. Štirje so bili težko poškodovani. Eden od njih je kmalu nato umrl.

Avtomobilske nesreče v Nemčiji. V Niederfeldu (okr. Düsseldorf) se je zaletel te dni avto, v katerem so sedele štiri osebe, s tako silo v neki brozjavni drog, da se je popolnoma razbil. Hčerka lastnika avtomobila je vsled poškodb par ur nato umrla. Neka druga mlada deklica si je zlomila roke in noge. Tudi šofer je smrtno nevarno ranjen. Četrty potnik je bil lahko poškodovan. Nesrečo je povzročil šofer, ki je blazno drvel.

Istega dne je zavezil na cesti Niedergörsdorf—Donawitz neki osebni avtomobil v zaprti železniško zatvornico. V istem trenutku se je pripeljal vlak, ki se je zaletel v avto ter ga popolnoma razbil. Šofer in njegov svak sta imela toliko prihujočnosti duha, da sta skočila pravočasno z avtomobila ter se rešila, dočim sta bila šoferjeva sestra in njen desetletni sin, ki sta ostala na avtomobilu, smrtnonevarno poškodovana.

Samomor ali nesreča? Te dni je bila policiana dunajska rešilna družba v stanovanje privatnega uradnika Alfreda Birknerja. Na lico mesta je našla njegovega prijatelja Oskarja Hochwolda s prestreljenimi prsmi mrtvega. Birkner je izpovedal, da ga je Hochwald prejšnji večer obiskal ter mu pomagal prazniti polni kovček. Pri tem mu je prišel pod roko nabit samokres. Predno je mogel Birkner svojega prijatelja opozoriti, da je orožje nabasano, se je samokres sprožil in Hochwald se je zgrudil smrtno zadet na tla.

Nenavaden poskus samomora. V Parizu je skočil te dni v Seino neki neznanec. Več pasantov in par policijskih stražnikov je skočilo za njim, da bi ga rešili. Ko je kandidat samomora opazil, da ga hočejo rešiti, je pričel plavati ter zlezel končno tudi sam iz vode. Na veliko začudenje prisotnih je imel mož odtrgano levo roko. Izjavil je, da je zaspal ob bližnji železniški progi, nakar je prišel vlak, ki mu je odtrgal roko, vsled česar je sklenil, da izvrši samomor. Policija je našla roko res na označenem kraju. Mož je brezposeln Rus.

Smrtni skok z dresdenske mestne hiše. Te dni se je vrgel ključavničar Kurt Mühlport raz stolp dresdenske mestne hiše z višine kakih 50 metrov. Obležal je s polomljenimi udi na strehi sosednje hiše mrtve. Vzrok obupnega čina so zakonski prepri.

Poskušeni samomor z iglo. Te dni je prešla naša policija na Susaku od reške telefonice obvestilo, da je bila popoldne odpuščena iz veneričnega oddelka tamkajšnje bolnice Micička Wolf iz Cebra, ki jo bodo še isti večer poslali odgonskim potom preko meje. Na to obvestilo je ukrenila sušaška policija vse potrebno, da se Micička sprejme na meji z vsemi častmi ter je poslala v ta namen na sušaški most policijskega stražnika. Policijski stražnik je sprejel Micičko ter jo oddal z odgonskim aktom vred na policijo. Tam se je pripetilo nekaj nepričakovane: Micička je poizkusila izvršiti samomor. To pa na originalen način. Zabolila si je z vso silo v kazalec desne roke iglo za šivanje. Nesrečno deklico so prepeljali v bolnišnico, no, upajo pa, da ji ohranijo življenje.

Zalosten konec narednikove ljubice. Pred meseci se je zaljubljen veleposelnik Štefan Rousseau v Veliki Kikindi v hčerko bogatega posestnika Hammerja ter prosil za njeno roko. Mlada, lepa deklica pa ni marala dosti zanj. Kmalu nato se je seznanila z žandarmerijskim narednikom Ivanom Miškovićem. Iz znanstva se je razvila ljubezen, ki se je kmalu stopnjevala do intimnosti. Začetkom letošnjega leta je bil premeščen Mišković v Mursko Sobo. Ker se mož ni hotel ločiti od svoje ljubice, jo je enostavno vzel s seboj. Stariši deklice pa so vztrajali na tem, da se poroči njihova hčerka z Rousseaujem. Ponudili so naredniku 100.000 Din odkupnine. Tež izkušnjava zaljubljeni orožnik ni mogel kljubovati in tako se je zgodilo, da je poslal deklico starišem nazaj. Kmalu nato se je poročila z Rousseaujem, kateremu pa ni prikrivala, da je gorelo njeno srce še vedno za narednika. Radi tega so bili prepri med mladima zakonca na dnevnem redu. Pred par dnevi je Rousseauju njegova žena ušla. Mož se je zaklel, da se krivavo maščuje nad njo. Te dni se je grešnica skesano vrnila. Ko jo je Rousseau zagledal, je pograbil sekuro ter jo s petimi udarci ubil, nakar se je v podstrešju obesil. Krivava zakonska drama je povzročila v Vel. Kikindi veliko senzacijo, ker sta spadala prizadeta med najuglednejše ljudi v mestu.

Skupna smrt dveh orožnikov. Te dni sta prišla v kavarno »Kosovac« v Skoplju orožnika Zarko Kokić in Zdravko Višnjić. Veselo sta se razgovarjala, se dobro najedla in napila, nato pa zahtevala sobo, češ da bi se rada nekoliko odpočila. Komaj sta se zaprla za njima vrata, so počili trije strelci: Kokić je ustrelil najprej svojega tovariša, nato pa še samega sebe.

Komunističen napad v Berlinu. Te dni je napadla v Berlinu skupina komunistov pasazirje nekega tramvajskega voza. Več oseb je bilo ranjenih od palic in nožev. Napadalec so se odpeljali s tovornim avtomobilom ter jih ni bilo mogoče izslediti.

Faliten konzul. Iz Berlina poročajo: Bolivijski konzul ravatelj Moritz Herzberg je neznanokam pobegnil. Zapustil je milijonske dolgove. Udejstvoval se je pri Michaelovem koncertu ter igral v borznih krogih veliko vlogo.

Odrezki papirja mesto dolarjev. Pariški listi pišejo o velikopotezni goljufiji, ki jo je izvršil te dni z veliko drznostjo in še večjo spretnostjo neki varieteski »čarovnik«. K stavbnemu podjetniku Klifovu je prišla te dni njegova sorodnica baronica Prockter, ki ga je prosila, naj ji posodi 240.000 frankov. Klifov je prošnjo odklonil. Baronica je odšla razočarana in razžaljena. Naslednjega dne se je vrnila ter ponudila Klifovu v zastavo 18.000 dolarjev. S tem pogojem je bil Klifov zadovoljen. Domenila sta se, da prinese dolarje baroničin tajnik v neko kavarno. Spoznal ga bo Klifov po črnih očalih. Ko je vstopil stavbeni podjetnik ob dogovorjeni uri v kavarno, mu je prišel res nasproti mož s črnimi očali, ki se je predstavil kot tajnik baronice Prockter. Klifov je segel v žep ter izvlekel 240.000 frankov, baroničin tajnik pa je položil predenj 18.000 dolarjev, ki jih je Klifov natančno preštel. Tajnik je vtiaknil nato dolarje pred Klifovi očmi v kuvertu. Ko je Klifov par dni pozneje kuvertu odprl, je zagledal na svoje veliko začudenje mesto dolarjev same odrezke papirja. Kmalu nato je naletel po naključju na ulici na moža s črnimi očali. Dal ga je aretirati in izkazalo se je, da je identičen z nekim glasovitim varieteskim »čarovnikom«, ki je Klifova očividno prevarenil s spretnim trikom. Štiri in dvajset ur nato je bila aretirana tudi baronica, ki pa odločno taji, da bi bila s »čarovnikom« sploh znana ter trdi, da mož ni identičen z njenim tajnikom.

Visok ministerialni uradnik — tat in slepar. Te dni je bil aretirani šef aprovizacijskega urada pri rumunskem industrijskem ministru, vsegamočeni gospod Marinescu.

Razkrinkali so ga namreč kot tatu ter ponarejevalca čekov in drugih listin. Poneverja je 700.000 lejev uradnega denarja ter izval bil rumunski Narodni banki s pomočjo potvorenih čekov ogromne zneske.

Čedna policija. Temešvarska »siguranca« (rumunska policija) se je izpremenila v zadnjem času v tolpo banditov, ki so izsiljevali od prebivalstva pod vsemi mogočimi pretekami velikanske vsote denarja. Pod utisom energičnega pritiska javnosti je uvel končno državni pravdnik preiskavo, ki je razkrila dolgo vrsto slučajev izsiljevanja, podkupovanja in goljufije. Siguranca je težko kompromitirana. Policijski šef Roda in nadzornik Indiviescu sta bila aretirana. Atara zavzema vedno večje dimenzije.

Samomor podnarednika. V torek v zgodnjih jutranjih urah se je ustrelil pri beograjski okrožni komandi podnarednik Dušan Lukić. Njegovi tovariši so opazili že dalje časa pri njem veliko nervoznost. Ustrelil se je v postelji, ležeč poleg svojega tovariša narednika Popovića. Samomorilec je bil takoj mrtve. Vzrok samomora še ni popolnoma pojasnjen, domneva se, da gre za nesrečno ljubez.

Štrajh bolnikov. Iz Zagreba poročajo: Pacijenti (invalidi) državnega zdravilišča za bolne na pljučih v Brestovcu so vzpizorili radi slabe hrane stradalni štrajh. Zahlevali so, da bi prišla zadeva nemudoma proučiti posebna komisija. Ko se je to zgodilo ter jim je bilo obljubljeno, da se nedostaki odpravijo, je bil štrajh končan.

Originalna kazen za prehitro vožnjo. Kakor poročajo listi, so prišli v Indianapolis na drastično misel, kako bi se radikalno preprečilo drvenje z avtomobili. Policija je izdala te dni odredbo, glasom katere se zapre vsak voznik, ki usmrti vsled prehitre vožnje kakoga človeka, za eno uro v mrtvašnico poleg svoje žrtve.

Nadnimrod umrl. Iz Londona poročajo, da je umrl tam vojvoda Rypynski, ki je odnesel svetovni rekord kot lovec. »Nadnimrod« je ustrelil tekom svoje štiridesetletne lovske kariere nad 1.000.000 komadov divjadi, v enem dnevu je pobil nekoč 900 zajcev. — (Pri teh vesteh bo pač nekoliko »lovske latinščine«!)

Rendez-vous z banalnim koncem. »Lepa neznanka« so ji rekli. Ves dan se je solnčila v splitskem kopališču. Hrepeneče so jo ogledovali Don Juan, toda vse zaman: Bila je molčeča, rezervirana in vedno sama. Mirko T., najbolj zaljubljeni izmed oboževalcev, pa vendar ni odnehal. Dve košari je dobil, v tretje je pa šlo. »Lepa neznanka« se je spustila z njim v razgovor in kmalu je vzbudila tudi on v njej simpatije. Mirko je upal... toda bil je oženjen, in to je bilo nerodno. Zato je poslal svojo ženko na deželo k starišem. Tedaj se je začelo za Mirko lepo življenje. Iz simpatije »lepe neznanke« se je razvila ljubezen, ki ni ostala dolgo časa platonična. Nekega dne pa se je zabotelo Mirkovi ženki po ljubezni svojega moža. Prišla je nenapovedana v Split. Nemalo se je začudila, da soproga ves dan ni bilo doma. Zvečer je šla v park. Za neko cipreso je čula mili glas svojega soproga, ki je pel svoji ljubici o ljubezni. Varana soproga je poslušala in čakala. Ko je legla noč na zemljo, sta se glavi zaljubljenecv približali in začeli so padati poljubi, takoj nato pa — krepke klofute. Kakor furija je planila namreč Mirkova soproga izza ciprese ter napravila nemu tete-à-tetu nepričakovan in neprijeten konec. Po par zaušnicah, ki jih je dala na levo in na desno, je pograbila »lepo neznanko« za lase ter jo vrgla po tleh. Mirko je bil tako fahiran, da je pozabil poseči vmes. Končno so storili to drugi pasanti. »Lepa neznanka« je otrešla prah s svoje krasne toalete ter odšla na eno stran, Mirko v varnem spremstvu hude soproge pa na drugo. Sedaj je stvari konec: kompromitirana deklica se je odpeljala drugam, Mirko ima pa hišni pritvor.

Zadnja želja Gustava Ledererja. Znani, na smrt obsojeni morilec Gustav Lederer, je izjavil, da je njegova zadnja želja ta, da se mu dovoli še sestanek z njegovo ženo, ki je kakor znano, takisto obsojena na smrt. Izpolnitev te želje je naletela na težkoc, zakaj vojaško sodišče je pripravljeno dovoliti obisk samo pod pogojem, da prepeljejo ženo v vojaške zapore, dočim pa je izjavilo državno pravdnstvo, da Ledererjeve ne izpusti iz silvilnega zapore niti za trenutek.

Tatvina dragocenosti. Te dni je prijela na budimpeštanski policijski groficia Pejacsevich, da so ji bile ukradene iz njene vile razne dragocenosti v skupni vrednosti 250 milijonov kron. Naslednjega dne je prišla k nekemu juvelirju mlada deklica, ki je hotela prodati dva dragulja. Juvelir je takoj sumil, da sta dragulja ukradena grofici Pejacsevich. Dejal je, da momentano zahtevanega zneska nima v blagajni ter prosil dekleta, da se vrne čez pol ure. Med tem pa je obvestil policijo. Ko se je dekle vrnilo, sta jo sprejela dva detektiva. Pri zaslišanju je tatvino takoj priznala ter izjavila, da je imela v vilo pristop kot prijateljica francoske guvernante, ki je pri grofici v službi.

Ljubljana.

Na Gremialni trgovski šoli v Ljubljani se vrši vpisovanje v 1. letnik v dneh od 17. do 21. avgusta t. l. od 9. do 12. ure dopoldne v pisarni Gremija trgovcev v Ljubljani v palači Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta 2-I. — Za sprejem v 1. letnik se zahtevata dva razreda srednje šole ali pa 8 razredov osnovne šole. — Začetek rednega pouka za vse vajece se bo pravočasno objavil. — Načelstvo.

Predenica. Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglas o zatiranju predenice, ki je nabit po mestu.

Izgubila se je včeraj med pol 8. in 8. uro zjutraj na poti iz Rožne doline do Simon Gregoričeve ulice zlata zapestnica. Pošteni najditelji se vljudno naproša, da jo vrne proti primerni nagradi na upravnisho »Narodnega Dnevnika«.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORBA,
dne 12. avgusta 1925.

Vrednote: Invest. posojilo iz l. 1921 den. 75; zast. listi Kranj. dež. banke den. 25; kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 25; Celjska posojilnica den. 201, bl. 201; Ljubljanska kreditna banka den. 230, bl. 245; Merkantilna banka den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica den. 842; Slavenska banka den. 64, bl. 67; Kreditni zavod den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne den. 95, bl. 127; Trboveljska den. 342, bl. 350; Papirnice Vevče den. 108; Stavbna družba den. 165, bl. 180.

Blago: Testoni, monte, feo meja den. 520; krami, 13/16, od 7—12 m, feo meja den. 340; krasovec vozovne deščice, 43 mm — 2.65 m, feo meja den. 1300; bukova drva, feo nakl. postaja, 4 vag., den. 18.40, bl. 18.40; pšenica domača, feo Ljubljana den. 275; pšenica slavenska, par. Ljubljana, 80 q, den. 300, bl. 300; koruza, polcinkvanti, par. Ljubljana, 20 q, den. 265, bl. 265; koruza slavenska, par. Ljubljana, 1 vag., den. 227.50, bl. 227.50; oves slavonski, par. Ljubljana, bl. 210; ječmen, 62/63, par. Ljubljana bl. 230; otrobi, pšenični, b/n, feo Postojna trans., 3 vag., den. 100, bl. 100; laneno seme, la, feo Ljubljana den. 530.

BORZE.

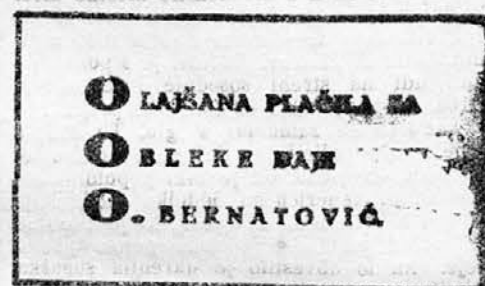
— Zagreb, 12. avgusta. Devize: New York 56.50—56.15, London izplačilo 270.025—272.025, Pariz 262—266, Amsterdam 2240—2260, Milan izplačilo 200.40—202.80, Curih 1082.50—1090.50, Praga 164.75—166.75, Dunaj 7.805—7.905, Berlin 1327—1337, Bukarešta 29.25—30.25.

— Curih, 12. avgusta. Beograd 9.225, New York 515, London 25.0225, Pariz 24.07, Praga 15.25, Berlin 1.2260, Bukarešta 2.70, Budimpešta 0.007255, Varšava 93.50, Sofija 3.75, Dunaj 72.55.

× Prodaja stare pocinkane pločevine in gumijevih odpadkov. Direkcija drž. železnice v Ljubljani sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe za nakup stare pocinkane pločevine in gumijevih odpadkov. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo interesentom na vpogled.

× Dohajanje. Direkcija državnih železnice v Ljubljani sprejema do 20. avgusta t. l. po-

nudbe glede dobave enega stroja za perforiranje, glede dobave 1200 komadov verig za ročice in glede dobave 2000 ročnih brisač in 400 rjuh. (Pogoji itd. na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.) Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Pri intendanturi Timočke divizijske oblasti v Zaječaru dne 19. avgusta t. l. glede dobave ovsina in otrob, dne 20. avgusta t. l. glede dobave sena in dne 21. avgusta t. l. glede dobave slame. — Dne 17. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnice v Subotici glede dobave speke. — Dne 29. avgusta t. l. pri direkciji državnega rudnika v Zabukovei glede dobave 200 m³ jamskega lesa. — Dne 29. avgusta pri direkciji državnih železnice v Zagrebu glede dobave raznih žebeljev za tračnice, spojnih vijakov itd.; pri direkciji državnih železnice v Subotici glede oddaje izdelovanja lesenih delov železne krovne konstrukcije in oddaje krovskih del z azbestnimi ploščami pri zgradbi kurilnice na postaji Novi Sad. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Pustolover Strasnov nadaljuje.

Gospod Katzer me je pogledal pričakujoče in razpletel se je med nama sledeči pogovor: »Ali me poznate?«

Katzer je zmajal obkraljeval z ramami, kakor da je hotel s tem izraziti neizmerno obžalovanje, da nima časti, poznati moje odlične osebe: »No, gospod nadporočnik, vidim, da ste nadporočnik!«

»Tako je! Moje ime je Aleksander Insedny in sedaj me poslušajte, bodisi, da ste pripravljeni skleniti s menoj kupčijo ali ne, molčati morate. Naročil bom 10.000 ovčjih

kož za polk. Rekli ste, da računate pet kron. Računali pa boste 8 kron, razumete? Razlika, 30.000 kron, bova delila. Toda moj del 15.000 kron, izplačate takoj!«

Pri tem sem potrkal s kazalcem na mizno ploščo. Gospod Katzer me je prestrašeno pogledal.

Da sem mu pomagal k hitrejši odločitvi, sem segel v žep, izlekel svoj popolnoma novi nabasani revolver ter ga nastavil gospodu Katzerju pod nos. »Ponavljam, meni je egalno, če sklenete kupčijo ali ne. Na vsak način pa imate molčati, če ne, vas ustrelim kakor psa!«

Ne vem več, kaj je bolj vplivalo, cev samokresa, moj človekoljubni predlog ali 15.000 kron, ki jih je mislil gospod Katzer poleg gotovo velikega trgovaškega dobička vtakniti v žep. Pomežiknil je, poškilil na cev samokresa in odgovoril: »Torej, da, veste — trgovec sem!«

Nato je šel k blagajni, prinesel zveženj novčanic ter mi odštel prav potasi 15 tisočakov. Od vsakega bankovca se je poslovil s svojimi rdečimi prstki posebej. Med tem sem izpolnil po predpisu pripravljeni blanket ter ga ponudil z levico gospodu Katzerju, dočim sem vtaknil z desnico

Tri tedne pozneje sedim v kavarni. Pri sosedni mizi zagledam malega Katzerja. Oj, oj, kako me je gledal. »Ali si, ali nisi?« Končno se je ojunčil. Vstal je, prikoracal k meni ter vprašal v zelo nesigurnem tonu:

»Oprostite, ali ste vi gospod, ki me je blagovolil zadnjič obiskati kot nadporočnik?«

Potegnil sem počasi smodko, nato sem mu gledal dostojanstveno dolgo časa v obraz, končno sem dejal z najbolj nedolžnim obrazom: »Tako je, jaz sem oni gospod!«

Gospod Katzer je zardel kot kuhan rak, iskal nekaj časa sape, nato pa zajeceljal: »Toda, gospod nadporočnik Insedny, v Fran Josipovi vojašnici ne poznajo nobenega nadporočnika tega imena... postali so surovi... vrgli so me ven...«

»Se ujema... da, ven vrgli, seveda, kako ste pa mislili. Kajpada. Sedaj pač vidite, da nisem nadporočnik!«

»Da, toda...«

»Toda... kaj hočete? Da vam vrnem vaših 15.000 kron? Te je vzel že davno vrag. Da jih nisem rabil, vas ne bi bil počastil s svojim obiskom!«

»Toda, dragi gospod..., ne vem, kako se pišete..., to je vendar goljufija...«

»Da, da, to je goljufija. Če to tako dobro veste, potem veste mogoče tudi, da ste moj sokrivec?«

Tedaj je postal gospod Katzer bled kot zid: »Za božjo voljo, če naju kdo sliši!«

Obrisal si je pot s čela.

»Dragi gospod,« je zašepetal, tresoč se po vsem telesu kot šiba na vodi, »popolnoma napačno ste me razumeli. Vsa stvar mi je neizrečeno mučna in hotel sem vas samo prositi, da ne črhnete nikdar nikomur o tem niti besedice. Pomislite, če bi kot cesarski in kraljevi dvorni dobavitelj...«

»Da, da, to sem si takoj mislil. Zato ste pa tudi plačali 15.000 kron. Toda bodite brez skrbi. Gentleman sem in diskreten človek. Če bo po mojem, ne izve nikoli nihče, da je hotel gospod cesarski in kraljevi dvorni dobavitelj Katzer ogoljufati erar za 30.000 kron!«

Gospod Katzer se je globoko priklonil in odšel. Ko me je videl dva dni pozneje na korzu, kjer sem se ravno izprehajal z lepo in postavno blondinko, me je pozdravil že oddaleč. Ne vem, če me je pozdravil zato, da bi molčal, ali pa zato, ker je čutil res do mene spoštovanje, ker si je mislil: »Se so na svetu večji lopovi kot sem jaz.«

Kolesa in šivalne

stroje kupujte edino le pri

Josip Petelinc-u

razmaka

Griffner, Phoenix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezanju je brezplačen.

Na veliko! Na malo!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Tako?« se oglasi malomarno. »No, tu smo v Rusiji, tu bi vas sploh ne aretirali. Časopis je to le kar tako omenil. Torej vi ste z avtom res preplavali Beringovo cesto?«

»Kakor sem vam povedala.«

»In kako pridete sem? Kje je vaš avto?«

Leonor pove o lovu na kulane, kako je jahala in da čaka sedaj na cesti na tovariše.

»Avtomobil lahko dospe vsak trenutek sem,« konča previdno, a jaz sem že več ur brez hrane, vsa sem že onemogla — prosim gospodje za gostoljubje.«

Nepremično gledajo kozaki, še bolj pa poročnik pripovedovalko, nevarni pogledi so, s katerimi opazujejo lepo, vitko deklico.

»Pred šestimi urami ste zapustili avto?« izprašuje poročnik.

»Tako približno menim. Toda oprostite, jaz že res kar nič več ne morem od lakote.«

»Kako pa hočete vedeti, da lahko dospe avto sem vsak trenutek?«

»Videla sem že nekolikokrat zablistati njegov žaromet, avto vozi loke in me išče, prihodnji lok drži gotovo tu mimo.«

»Ta žaromet bi bili tudi mi morali videti...«

»Vidim, da sem zaman prosila gostoljubnosti. Lahko noč, gospodje!«

(57)

Leonor se obrne in hoče oditi.

»Ne, ne, tako tega ne mislimo,« zakličejo naglo, »naša pečenka še ni bila gotova, zdaj je pa že, kar sedite tu k nam!«

Leonor se vrne in sede, kozak ji da nož, ker reče da ga ona nima in potem pojé precejšen kos tistega liča.

Čitatelj je gotovo že zapazil, da Leonor ni govorila vedno resnice, da si je nekatere stvari kar tako izmišljala. Toda ta hči Yankeejeva, ki je že videla svet in občevala z najrazličnejšimi ljudmi, je dobro vedela, kaj dela, računala je mirno, a gotovo pravilno. Bila je nevarnost, da je zopet sedla k ognju, to so ji razodeli vedno strastnejši pogledi. Ali bi ji koristilo, če se hitro oddalji, kar bi ji bilo poprej morda mogoče? Če imajo možje kak slab namen, bi jo hitro dohiteli in tedaj bi bila vsled lakote brez moči.

Ne, prav taka je morala biti, kakoršna je, mirna, brez vsakega strahu!

Seveda je v grozni nevarnosti. Medtem ko jedo, pogledujejo kozaki, neprenehoma lepo damo; govore ruski in vedno glasnejši je njih smeh... pridno kroži steklenica z žganjem in Leonor se je le s težavo ubrala. Vojaki zahtevajo na vsak način, da tudi ona pije, poročnik poišče z zvijačami, napije prezidentu Zednjjenih držav. Toda Leonor pije le vodo.

Ko se najé, vrne nož ter takoj vstane.

»Zahvaljujem se vam, dobri ljudje. Vrniti se moram na kraj, kjer me najdejo moji tovariši in avto bo vsak trenutek tu. Upam, da vas najdem še tu, da vam poplačam gostoljubnost. Lahko noč, gospodje!«

To rekši se takoj oddalji od ognja v temno stepto. Čeprav se kaže Leonor mirna in četudi ima hrobro srce, vseeno ji je v prsih sila tesno.

Sedaj, sedaj bo videla! Vsak korak je bližji odločitvi — ki je morda več ko smrt ali življenje.

A tako lahko se ne bo odstranila. Usoda hoče drugače.

»Stojte, stojte, tako hitro to ne gre!« se oglase za njo, ko je napravila komaj deset korakov.

Beg ji ne bi pomagal. Mirno se Leonor obrne, vsi štirje kozaki so istočasno poskočili kvišku in tekli za njo. Svetloba sega do nje — in sedaj, ko je nevarnost največja, ji tudi v prsih ni več tako tesno. Sedaj gre — življenje ali smrt in še več.

»Česa želite?«

»No, dekle, nikar se ne delaj, kakor bi ne vedela, česa še hočem od tebe!« se smeje poročnik.

»Moji tovariši pridejo takoj...«

»Ah, smešno, pridi sem, moja lepa punčka...« Poročnik jo prime — Leonor pa potegne oficirju revolver iz pasu — a še predno ga dvigne, jo že drže od zadaj in ji odvzamejo revolver.

»Nikar me ne morite, nimam nič denarja pri sebi!« vpije Leonor na ves glas.

»Kaj denar,« se smeje poročnik, »mi ti ugrabimo prav kaj drugega.«

Izvrstni igralci nenadoma ostrmi pogled.

»Kaj niste roparji?«

»Iz kosaškega regimenta smo, sami izbrani vojak!«

(Dalje prihodnjič.)

OBLEKE

za gospode iz covercota, kamgarna, angleškega in češkega kukna so pravkar dospele iz naše tovarne, ter jih dobite že od Din 560 — naprej v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 nasproti dramskega gledališča. — Kdor se hoče poceni in dobro obleči, naj poseti našo trgovino na drobno.

Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie. Ljubljana.

MALI OGLASI

Če me oglasom do 20 besed Din 5 —, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Išče se

za 1. september stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in sobe. — Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanjec«.

Instrukcije

iz vseh predmetov gimnazije in realne gimnazije daje visokošollec, čas po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pod označbo: »Siguren uspeh« na upravo lista.

Službo išče

službeni delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slaščičarni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Slaščičar«.

Znanja želim

z mladim, simpatičnim gospodom. — Ponudbe na upravo lista pod »Mladost«.

Fižol za kuho

mešane vrste kg. . . . . Din 1-75
čiste vrste kg. . . . . Din 2-25

prodaja

Bever & Komp., Ljubljana.

Harmoniko

prodam, 4 vrstno, trojno oglašeno, še novo, firme Lubas, in je prav finega, isbornega glasu. Cesta v Rožno dolino št. 84, pri Štefanu, Ljubljana.

Kupujte samo pri
JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

otroške majice, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišeča mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D. v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Pražakovi ulici 3, prtiljeje.

Oglasi

za vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni Biro »Reklamac«, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

K SEZIJ

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materijala ponuja v preprodajo:

FRANC SWATY

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov Maribor, Jugoslavija.

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

izborna učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo:

VRTNARSKA ŠOLA V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič, Kane.

Naročajte in širite NARODNI DNEVNIK!